

El Romanticisme

LITERATURA CATALANA III

EL ROMANTICISME

- Suposa un abans i un després en el panorama literari català, un punt d'inflexió.
- Es produeix un canvi en el concepte de literatura:
 - Passem de la *imitació* a la *creació*, de caràcter pròpia i personal.
 - El *Jo* de l'autor com a part d'una societat, però també com a artista creador dotat d'una individualitat íntima.
 - El lector canvia també la seva manera d'acostar-se a la literatura. No busca l'exemplaritat, la moralitat, sinó la subjectivitat que li proporciona un altre *Jo*, el de l'autor.
 - No és un moviment, però, egocèntric ni obscur (suïcidi, nit, somnis). Està basat en certa mesura en els contraris: jo-societat, mort-vida, nit-llum, impuls-raó... Es tracta d'un moviment únic, però amb múltiples contradiccions.
- El Romanticisme té una importància especial per aquesta nova actitud, no per les obres redactades en aquest període. En tot cas servirà com a punt de partença per al modernisme i el noucentisme.
- Aquesta actitud no va ser pròpia només de Catalunya. Els pioners van ser els anglesos i els alemanys a finals del segle XVIII, i França al XIX. Aquests canvis són una de les conseqüències de les transformacions socials i polítiques europees a partir de la Revolució Francesa (1789-1799).

El Romanticisme

- La seva importància radica també en l'augment de lectors, les creixents classes mitjanes i les dones.
- Els avenços tecnològics permeten satisfer la demanda de llibres i sorgeix un element clau: la premsa periòdica i les petites dosis de literatura. Tot això permet la professionalització de l'escriptor i una recepció massiva de la literatura.
- El gènere més present durant aquest període és la novel·la, que perdurarà durant tot el segle XIX i XX.

El Romanticisme a Catalunya

- Els primers moments són d'actitud receptiva, amb molt poca creativitat.
- És un moviment importat que no hauria pogut néixer al país, degut a la situació social i cultural (monarquia absolutista, absència d'institucions pròpies, crisi econòmica local...)
- Els primers moments són bàsicament de traducció dels autors estrangers, francesos, anglesos i alemanys.
- La primera etapa compren des de finals del XVIII a l'aparició de la revista "El Europeo", el 1823.
- Es percep una preferència per una literatura sentimental, amb escenaris exòtics, amb autors molt populars com Chateaubriand. En aquest sentit és molt important la feina dels editors que opten per portar aquests autors.
- La revista "El Europeo" és ja purament romàntica i comença a publicar articles de caire programàtic.

El Romanticisme a Catalunya

- La feina de "El Europeo" es veu interrompuda per la repressió de la dècada absolutista. Hi ha una considerable emigració de liberals catalans (intel·lectuals) a l'estranger, d'on tornaran cap a 1833.
- 1833 – 1860: A partir de l'arribada dels emigrats, arrela definitivament el Romanticisme a Catalunya (Hugo, Dumas...). Això implicarà també les primeres obres de creació pròpia.
- La propagació del Romanticisme crea un enfrontament ideològic amb dues concepcions diferents de la literatura basades en la llengua de creació: castellà i català.
- Aquest enfrontament ideològic: Romanticisme liberal i romanticisme conservador, es plasmarà en la premsa periòdica: El Vapor, El Propagador de la Libertad, La Religión...
- El 1833 es publica en "El Vapor" el poema "La Pàtria" d'Aribau, que es considera el punt d'inici de la Renaixença.

El Romanticisme a Catalunya

- Aquestes revistes obren el camí a la traducció massiva d'obres europees que contribueixen a la popularització de la literatura.
- La creació a partir dels anys 30 es fa bàsicament en castellà, la poesia té més penetració en les revistes, però els gèneres preferits seran el teatre i la novel·la.
- En català pràcticament no hi ha textos programàtics sobre el Romanticisme. Quan la llengua catalana comença a consolidar-se, el Romanticisme ja està pràcticament superat. La producció en català té uns problemes bàsics:
 - Hi ha un desfasament literari entre la producció en català i l'auge del Romanticisme. Són pocs els autors que escriuen en català i poques les aportacions mitjançant la premsa periòdica o les publicacions individuals. És per això que el fet d'escriure en català està vinculat directament ja amb la Renaixença.
 - No hi ha models literaris propis per pràcticament tres segles sense producció. Es busca la "tradició" a la literatura castellana.
 - A més d'aquesta tradició, s'ha de crear una llengua apta, sense gramàtiques i amb el predomini educatiu del castellà.

El Romanticisme a Catalunya

- La producció bàsica en català és de gènere poètic. El motiu és perquè no existeix una infraestructura mínima de comercialització i públic en català (lectors i espectadors). Aquest públic no arribarà fins a principis del segle XX.
- El gènere poètic és més fàcil d'introduir i serveix de base per als Jocs florals. Entre els autors de més qualitat hi haurà Marià Aguiló i Manuel Milà.
- Els temes estaran molt influenciats pels Jocs Florals: Pàtria, Fe i Amor. Tot i que al començament hi manquen les eines lingüístiques necessàries. Aquesta situació no acabarà d'esmenar-se fins a l'arribada de Jacint Verdaguer.
- Si Verdaguer arriba tard com a màxim exponent del Romanticisme en poesia, Guimerà farà el mateix amb el teatre.
- La novel·la catalana passa "de puntetes" pel Romanticisme i quan es consolida ja és més realista o naturalista.